

travelbook

Izrael



ERGO
HESTIA

Autor: Krzysztof Bzowski

Redaktor prowadzący: Łukasz Karolewski

Redakcja: Aurelia Hołubowska

Korekta: Alicja Stępnia

Opieka techniczna: Katarzyna Leja

Źródło danych kartograficznych: OpenStreetMap contributors;

www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Projekt okładki: materiały graficzne zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiejkolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?beitz3>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie III

ISBN: 978-83-283-6440-0

Copyright © Helion, 2019

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**



Spis treści

ATRAKCJE IZRAELA	8
------------------	---

INFORMACJE PRAKTYCZNE	15
------------------------------	-----------

PRZED WYJAZDEM	16
----------------	----

Wybór czasu podróży	16
---------------------	----

Słowniki i rozmówki	17
---------------------	----

Formalności wizowo-paszportowe	18
--------------------------------	----

DOJAZD	20
--------	----

Podróż samolotem	20
------------------	----

Podróż drogą lądową	20
---------------------	----

NA MIEJSCU	24
------------	----

Transport publiczny	24
---------------------	----

Noclegi	26
---------	----

Wyżywienie	28
------------	----

Aktywny wypoczynek	28
--------------------	----

INFORMACJE A-Z	30
----------------	----

INFORMACJE KRAJOZNAWCZE	35
--------------------------------	-----------

KRAJOZNAWCZE ABC	36
------------------	----

Położenie	36
-----------	----

Ukształtowanie powierzchni	36
----------------------------	----

Klimat	39
--------	----

PRZYRODA	40
----------	----

Flora	40
-------	----

Fauna	40
-------	----

SPOŁECZEŃSTWO I JĘZYK	42
-----------------------	----

Społeczeństwo	42
---------------	----

Język	43
-------	----

RELIGIA I OBYCZAJE	46
--------------------	----

Religia	46
---------	----

Obyczaje	48
----------	----

KUCHNIA	49
---------	----

**JEROZOLIMA I BETLEJEM** _____ 53**JEROZOLIMA** _____ 54

Dzielnice Chrześcijańska i Ormiańska oraz góra Syjon _____ 60

Dzielnica Muzułmańska _____ 70

Dzielnica Żydowska _____ 76

Góra Oliwna i dolina Cedronu _____ 81

Poza murami Starego Miasta _____ 85

BETLEJEM _____ 101

Herodion _____ 106

Klasztor św. Saby _____ 107

TEL AWIW _____ 109**TEL AWIW** _____ 112

W stronę morza _____ 115

Na północ _____ 117

► **Białe miasto** _____ 120

Z centrum do portu _____ 122

JAJFA _____ 132**PÓŁNOCNE WYBRZEŻE, GALILEA
I WZGÓRZA GOLAN** _____ 137**HAJFA** _____ 138

U podnóży góry Karmel _____ 139

Poza centrum _____ 143

MEGIDDO _____ 148**CEZAREA** _____ 150**AKKA** _____ 152**NAZARET** _____ 162► **Szlaki Galilei** _____ 169**TYBERIADA** _____ 172

Wokół Jeziora Galilejskiego _____ 177

Na południe od Jeziora Galilejskiego _____ 181

► **W górach Gilboa** _____ 184



SAFED _____ 185

WZGÓRZA GOLAN _____ 188

► Góra Hermon _____ 189

MORZE MARTWE _____ 195

KUMRAN _____ 196

► Morze Martwe _____ 198

EN GEDI _____ 201

MASADA _____ 203

PUSTYNIA NEGEW I EJLAT _____ 207

PRZEZ PUSTYNIĘ _____ 208

► Pustynne ruiny _____ 212

MICPE RAMON I MACHTESZ RAMON _____ 214

EJLAT _____ 218

► Z morskich toni na szczyt krateru _____ 228

SŁOWNICZEK POLSKO-HEBRAJSKO-ARABSKI _____ 230

INDEKS _____ 236

Atrakcje Izraela

ZABYTKI UNESCO

Zespół zabytkowy Akki

Ufortyfikowane miasto portowe o bogatej historii i rodowodzie sięgającym czasów fenickich słynie ze średniowiecznych budowli krzyżowców.

Masada

Twierdza malowniczo usytuowana na skaliściej górze nad Morzem Martwym jest symbolem heroizmu powstańców żydowskich, którzy bronili jej przed wojskami rzymskimi w 73 r. n.e.

Święte miejsca wyznawców

bahaizmu w Hajfie i zachodniej Galilei

Ponad 20 budowli, miejsc i pomników, a wśród nich m.in. sanktuarium Baby w Hajfie oraz grobowiec Bahy Allaha w Akce.

Stare Miasto i mury Jerozolimy

Święte miasto trzech religii może się pochwalić bogatą historią potwierdzoną licznymi znaleziskami archeologicznymi.



Szlak korzenny

i miasta na pustyni Negew

Ruiny czterech nabatejskich miast: Eluzu, Soboty, Obody i Mampsis leżą na trasie starożytnego szlaku handlowego, którym transportowano cenne kadzidła i przyprawy korzenne.

Góra Karmel

Najwyższy szczyt (546 m n.p.m.) pasma wzgórz o takiej samej nazwie góruje od południowego wschodu nad Hajfą. W stokach wzniesienia znajdują się jaskinie, w których odnaleziono ślady osadnictwa neandertalczyków.

Białe Miasto w Tel Awiwie

Centralne dzielnice Tel Awiwu powstawały od lat 30. XX w. do 1948 r. według modernistycznych projektów w stylu Bauhausu.



Kup książkę

Poleć książkę



PERŁY SZTUKI

Kopuła na Skale w Jerozolimie

To perła sztuki islamskiej i jeden z pierwszych w historii meczetów.

Cezarea Nadmorska

Pozostałości antycznego miasta z wielkimi budowlami, m.in. teatrem i hipodromem, oraz murów obronnych zbudowanych przez krzyżowców zachwycają do dziś. 

Domy w stylu Bauhausu w Tel Awiwie

Budynki wzniesione w latach 30. i 40. XX w. to największy na świecie zespół tego rodzaju architektury.

Bet Sze'an

Doskonale zachowane ruiny ważnego starożytnego miasta obejmują m.in. imponujący teatr, łaźnie, brukowane ulice i las antycznych kolumn.



Kup książkę

Poleć książkę

CUDA NATURY

Jaskinia Sorek

Podziemny świat stalaktytów, stalagmitów i wielu innych form naciekowych skrywa się pod powierzchnią Wzgórz Judzkich w okolicy Jerozolimy.

Śródziemnomorskie

lasz góry Karmel

Naturalne kompleksy lasów dębowych i zarośli śródziemnomorskich na stokach pasma Karmelu ponad Hajfą są ostoją wielu dzikich zwierząt, przecinaną siecią znakowanych szlaków turystycznych.

Źródło i wodospady Banias

Spektakularne wywierzysko i najpiękniejszy wodospad w Izraelu – u stóp góry Hermon na rzece Banias – leżą przy jednym ze źródłowych odcinków sławnej rzeki Jordan.

Krater Machtesz Ramon

na pustyni Negew

Ogromna dolina, zwana popularnie kraterem, to najbardziej spektakularna część leżącej w południowym Izraelu pustyni Negew, a zarazem ostoją wielu dzikich zwierząt.

Ejlat – rafy koralowe

Morza Czerwonego

Dzięki podwodnemu obserwatorium fascynujący świat rafy koralowej jest tu dosłownie na wyciągnięcie ręki i to bez konieczności nurkowania.



Betlejem

HISTORIA

Do Betlejem (hebr. Bejt Lehem, arab. Bajt Lahm; ok. 30 tys. mieszkańców), niewielkiego miasta położonego w Górach Judzkich ok. 8 km na południe od Jerozolimy, warto pojechać nie tylko ze względów religijnych – czyli by odwiedzić miejsce narodzin Chrystusa. Wielka bazylika Narodzenia Pańskiego to także wspaniały zabytek sztuki bizantyjskiej, zaś gwarne i pełne życia arabskie miasto, położone na skraju Pustyni Judzkiej, daje dobre wyobrażenie o tym, jak żyją Palestyńczycy. Tu także zetknąć się można z realnymi problemami wiążącymi się z okupacją: tuż obok centrum miasteczka zobaczymy betonowy mur bezpieczeństwa, który odgrodził ziemie okupowane przez Izrael od 1967 r. od reszty państwa, a drogi między Jerozolimą a Betlejem przegradzają wojskowe punkty kontrolne.

Betlejem najpierw było osadą, a potem niewiele znaczącym miasteczkiem w pobliżu Jerozolimy. Urodził się tu Chrystus, a tysiąc lat wcześniej także król Dawid – z tego właśnie powodu rodzice Jezusa tu przybyli: św. Józef miał wywodzić się z rodu Dawida i podczas rzymskiego powszechnego spisu ludności musiał się stawić w miejsce jego narodzin. W kolejnych wiekach miejscowość zyskała znaczenie przede wszystkim jako ośrodek chrześcijaństwa – większość ludności długo stanowili arabscy chrześcijanie, do Betlejem przybywało też wielu pielgrzymów, szczególnie od IV w., gdy powstała bazylika Narodzenia Pańskiego. Miasto pewnie już dawno zrosło się z niedaleką Jerozolimą, stając się jednym z jej przedmieść, gdyby nie fakt,



że oddziela je granica – a od 2003 r. także mur bezpieczeństwa. Warto wiedzieć, że obywatele Izraela nie mają wstępu do Betlejem – jest to jedna z enklaw zarządzanych przez władze Autonomii Palestyńskiej.



BETLEJEM

WARTO ZOBACZYĆ

Wszyscy turyści kierują się w Betlejem przede wszystkim do ★ **bazyliki Narodzenia Pańskiego** 📍 **otwarte: codz. IV–IX 5.00–20.00, X–III do 18.00; kobiety powinny mieć zakryte ramiona i kolana, mężczyźni muszą zasłonić nogi do kolan. Obecnie zwiedzanie jest utrudnione z powodu remontu.** Podobnie jak w przypadku Bazyliki Grobu Świętego w Jerozolimie, także i tę świątynię trudno w całości ogarnąć wzrokiem, jest bowiem otoczona wieloma innymi budynkami. Kościół wzniesiono po 326 r. z inicjatywy św. Heleny, matki cesarza

Konstantyna Wielkiego, który zalegalizował religię chrześcijańską w całym Cesarstwie Rzymskim. Powstała wówczas pięcikonawowa bazylika z posadzkami dekorowanymi pięknymi geometrycznymi mozaikami, obecnie częściowo odsłoniętymi przez archeologów. W 529 r. świątynię spalili powstańcy żydowski z Samarii, wspomagający najazd Persów na ziemie cesarstwa bizantyjskiego. Wkrótce bazylikę odbudowano, znacznie ją przy tym powiększając. Wydłużeniu, do obecnej długości, uległy nawy główne, do których dobudowano od zachodu narteks (kryty przedsionek) z trzema wielkimi portalami, natomiast od wschodu, nad Grotą Narodzenia, wzniesiono nawę poprzeczną (transept) zamkniętą trzema absydami. Świątynię w tym kształcie oglądamy do dziś. Prace remontowe podejmowane były wielokrotnie, m.in. przez krzyżowców, którzy ufundowali nowe mo-

▼ Bazylika Narodzenia Pańskiego



Kup książkę

Poleć książkę



Jak Trzej Królowie ocalili bazylikę Narodzenia Pańskiego

Odbudowana w VI w. bazylika Narodzenia Pańskiego w Betlejem ozdobiona była pięknymi mozaikami. Zgodnie z tradycją chrześcijańską jedna z nich – umieszczona na fasadzie świątyni – przedstawiała pokłon Trzech Króli przed nowo narodzonym Dzieciątkiem Jezus. Królowie, zwani też mędrcami ze Wschodu, zostali przedstawieni przez bizantyjskich artystów w tradycyjnych strojach perskich. Gdy w 614 r. straszliwy najazd Persów pustoszył Ziemię Świętą, najeźdźcy nie zniszczyli bazyliki w Betlejem podobno właśnie dlatego, że zobaczyli na fasadzie postaci mędrców w strojach z Persji.

zaiki w połowie XII w. Wcześniej, w 1101 r., to właśnie w Betlejem koronowano pierwszego króla jerozolimskiego Baldwina I.

Po sukcesach Saladyna i wygnaniu krzyżowców bazylika była opuszczona przez ponad wiek, ale w początku XIV w. opieką otoczyli ją franciszkanie. W 1757 r. rywalizacja między katolikami oraz prawosławnymi doprowadziła do tego, że z nakazu sułtana (ziemie palestyńskie należały wówczas do Imperium Osmańskiego) usunięto franciszkanów, a bazylikę przekazano w zarząd prawosławnym Grekom (częściowo także Ormianom). Jednocześnie sułtan zakazał wprowadzania jakichkolwiek zmian w wyglądzie świątyni – ta decyzja i nieustanne spory własnościowe sprawiają, że od trzech wieków bazylika nie była remontowana i dziś znajduje się w opłakanym stanie.

Do bazyliki wchodzi się obecnie z dużego placu przed świątynią przez niewiarygodnie mały kamienny portal zwany **Bramą Pokory**. Jednak wysokie na 1,30 m drzwi nie są oryginalnym wejściem do bizantyjskiej świątyni – zarys zamurowanej bramy z VI w. widać na ścianie powyżej, dostrzec można także łuk gotyckiego portalu, którym krzyżowcy zastąpili w XII w. bizantyjskie bramy. Po przejściu przez ciemny narteks wkraczamy do głównej nawy, do której przylegają z dwóch stron po dwie węższe nawy boczne. Na oddzielających je kolumnach zachowały się resztki fresków z XII w. Podnoszone w dzień drewniane kłapy w podłodze odsłaniają **mozaiki** z IV w. umieszczone w nawie głównej. Widoczne na ścianach poniżej okien pozostałości dekoracji mozaikowych pochodzą z ok. 1169 r. Niezwykłe dekoracyjne są rzędy zawieszonych pod drewnianym stropem **lamp oliwnych**. Środkowa część

▼ Brama Pokory



Kup książkę

Poleć książkę



transeptu została wzniesiona ponad poziom podłogi – poniżej znajduje się krypta z Grotą Narodzenia. Transept zamknięty jest oddzielającym prezbiterium od reszty świątyni pięknym, choć słabo oświetlonym, drewnianym **ikonostasem**.

W prawej nawie znajduje się przejście do południowego ramienia transeptu – tędy wchodzi się też do **krypty z Grotą Narodzenia**, dlatego zazwyczaj stoi tu długa kolejka pielgrzymów. Ozdobne portale z wypolerowanego marmuru, wiodące do krypty, pochodzą z XII w. W ciemnym wnętrzu krypty widzimy po prawej ołtarz w Grocie Narodzenia, pod którym znajduje się półkolistą nisza, oświetlona ozdobnymi

lampkami oliwnymi, a srebrna gwiazda umieszczona w posadzce oznaczać ma miejsce, w którym Chrystus przyszedł na świat. Po lewej kilka schodków w dół prowadzi do drugiej, miniaturowej grotty, w której stać miał żłóbek z nowo narodzonym Dzieciątkiem – to tzw. **Grota Żłóbka**, użytkowana przez franciszkanów. Z krypty wychodzi się do północnego, lewego ramienia transeptu, zarządzanego przez prawosławnych Ormian. Wąskie przejścia z lewej nawy wiodą na zaciszny **wirydarz** z późnoromańskimi krążgankami arkadowymi – należały one do klasztoru augustianów, ufundowanego w okresie wypraw krzyżowych, w połowie XII w.





Do krużganków przylega od prawej (tj. od wschodu) duży, trójnawowy **kościół św. Katarzyny Aleksandryjskiej**, ufundowany dla franciszkanów w 1882 r. przez cesarza austro-węgierskiego Franciszka Józefa. W tej neoromańskiej świątyni wierni modlą się często przed alabastrową figurką Dzieciątka Jezus, ułożoną w bocznym ołtarzu po prawej stronie. W tylnej części prawej nawy można zobaczyć płytę z płaskorzeźbą przedstawiającą narodziny króla Dawida w Betlejem, ustawioną tu w 2009 r. z okazji wizyty papieża Benedykta XVI w Ziemi Świętej – autorem płaskorzeźby jest krakowski rzeźbiarz Czesław Dźwigaj.



Kup książkę

Niewielka uliczka Milk Grotto, która wychodzi z południowego narożnika placu Manger przed bazyliką, wiedzie do wschodniej części Betlejem. Tu pielgrzymi często odwiedzają **Grotę Mleczną**

i **otwarte: codz. 8.00–11.45, 14.00–17.00.**

Według tradycji z okresu wypraw krzyżowych, Święta Rodzina zatrzymała się na chwilę w tej niewielkiej grocie podczas ucieczki do Egiptu. Matka Boska, karmiąc

Informacja turystyczna



◆ Punkt informacyjny Peace

Center, pl. Manger (na parterze nowoczesnego gmachu zamykającego północną pierzeję placu), tel.: +972 2 766677; otwarte: pn.–czw., sb. 8.00–15.00. Punkt jest doskonale zaopatrzone w różne ulotki i darmowe plany Betlejem; znajdziemy tu również księgarnię z wieloma publikacjami dotyczącymi terytoriów palestyńskich, w tym także z przewodnikami po angielsku.

◆ **Visitor Information Center**, pl. Manger (po południowej stronie placu), tel.: +972 2 754235, vichethlehem.wordpress.com; otwarte: wt.–śr. 8.00–16.00, czw.–sb. 8.00–17.00. Centrum prowadzi wolontariusze i franciszkanie. Tu również możemy zaopatrzyć się w broszury informacyjne

Dojazd

Do Betlejem można dotrzeć z Jerozolimy autobusami odjeżdżającymi codz. co ok. 15–30 min z parkingu przed Bramą Damasceną. Autobus nr 21 kursuje w godz. 6.00–21.00 i jedzie główną szosą szybkiego ruchu, omijając Betlejem od zachodu, przez duży punkt kontrolny i dopiero potem wjeżdżając do miasteczka. Przy przystanku w zachodniej części Betlejem zawsze jest mnóstwo taksówkarzy oferujących podwiezienie do bazyliki Narodzenia Pańskiego (ale to tylko 10–15 min spaceru przez miasteczko).

Poleć książkę

Dieciątka, miała uronić kroplę swego mleka, które spadło na skałę i nadało jej mleczną barwę. Dziś pielgrzymi wejść mogą do XVIII-wiecznej kaplicy, urządzonej nad grotą i rozbudowanej pod koniec ubiegłego wieku przez opiekujących się tym miejscem franciszkanów. Wracając na plac Manger, warto zajrzeć do jednego z kilku warsztatów w pobliżu Groty Mlecznej, gdzie wyrabiane są piękne pamiątki z drewna oliwnego, przede wszystkim ładne szopki.

W Betlejem można spacerować się także po części miasteczka rozciągającej się na zachód od bazyliki Narodzenia Pańskiego. **Ulica Papieża Pawła VI** ciągnie się od placu Manger aż do skrzyżowania, gdzie zatrzymują się autobusy z Jerozolimy. To gwarna i ruchliwa ulica handlowa z licznymi barami, stoiskami ze świeżymi sokami i restauracjami oraz dwoma kościołami. Warto też przejść się po niewielkim **suku** rozciągającym się po jej południowej stronie i wzdłuż równoległej ulicy Fawaghra. To znacznie bardziej autentyczne bliskowschodnie targowisko niż bazyli na Starym Mieście w Jerozolimie, zwłaszcza te w Dzielnicy Chrześcijańskiej. W jednym z tutejszych małych barów z szalarami, kebabami i falafelami można zjeść posiłek niemal dwukrotnie taniej niż w pozostałych rejonach Izraela.

OKOLICE

Herodion

Na skraju Pustyni Judzkiej, 5 km na południowy wschód od Betlejem, wyrasta ponad okoliczne wzgórza samotny foremny stożek. Tę odosobnioną górę, ze względu na jej naturalne walory obronne, postanowił wykorzystać król Herod Wielki, panujący w latach 37–4 p.n.e. Władający z nadania Rzymian

król miał ogromne ambicje. Zbudował tu dla siebie fortecę i letni pałac, a miejsce to nazwane zostało Herodionem. Na płaskim terenie u stóp wzgórza stanęły dodatkowe pałace dla rodziny królewskiej oraz budynki administracyjne – Herodion był bowiem w okresie letnim nie tylko siedzibą monarchy, ale i stolicą jego państwa. W 66 r. n.e. na cztery lata dawny pałac i fortecę zajęli zeloci, radykalna sekta judaistyczna. W 70 r. zostali pokonani i usunięci z Herodionu

Dojazd



Ponieważ do **Herodionu** nie dojeżdżają autobusy z Betlejem, pozostaje wziąć taksówkę – kurs w obie strony z godzinnym oczekiwaniem nie powinien kosztować więcej niż 100 NIS, a po długim targowaniu można uzyskać cenę nawet o połowę niższą.

▼ Herodion



Kup książkę

Poleć książkę



przez legionistów Tytusa. Po raz kolejny forteca stała się redutą powstańców żydowskich w 132 r., kiedy usadowili się tu wojownicy Bar Kochby. Po upadku powstania trzy lata później miejsce to zostało opuszczone. Jeszcze tylko w V–VII w. osiedliła się tu grupa mnichów bizantyjskich, po czym o fortecy Heroda zapomniano aż do 1962 r., gdy rozpoczęły się, trwające do dziś, prace wykopaliskowe.

Obecnie teren wykopalisk zajmuje **Park Narodowy Herodion** 📍 www.parks.org.il; **otwarte:** sb.–czw. IV–IX 8.00–17.00, pt. i w przeddzień świąt 8.00–16.00, X–III sb.–czw. 8.00–16.00; pt. i w przeddzień świąt 8.00–15.00, ostatnie wejście na godz. przed zamknięciem; wstęp: 29 NIS, dzieci do 18 l. 15 NIS, a dla zwiedzających udostępniono fortecę na wierzchołku wzgórza. Potężne kamienne mury z czterema półokrągłymi

bastcjami imponują ogromem. Roztacza się z nich widok na Pustynię Judzką oraz Betlejem. Z pozostałych zabudowań zostało niewiele, ale sporą atrakcją jest możliwość zejścia do wykutych pod wzgórzem tajnych przejść i magazynów, prawdopodobnie z okresu powstania Bar Kochby.

Klasztor św. Saby (Mar Saba)

Ten prastary ★ **klasztor** 📍 **otwarte:** zazwyczaj pn.–czw., nd. 8.00–16.00 ze względu na usytuowanie jest jedną z najbardziej efektownych budowli w całym Izraelu. Pośród pustynnych wzgórz już z daleka widać wystającą ponad krawędzią doliny samotną kamienną basztę. Z bliska zobaczymy, że poniżej znajduje się uczepony strome go zbocza i skalnych ścian duży kompleks klasztorny.



Kup książkę

Poleć książkę

Historia tego prawosławnego klasztoru mnichów greckich sięga 439 r., kiedy prawdopodobnie został założony przy grobie zmarłego w tym samym stuleciu św. Saby – ascety i pustelnika. Jego wyschnięta mumia spoczywa w przeszklonej trumnie w głównej nawie cerkwi klasztornej. Wnętrze świątyni ozdabiają freski pociemniałe ze starości oraz od dymu świec. W kaplicy przylegającej do kościoła znajdują się z kolei kości 120 mnichów zabitych przez Persów w 614 r. Z tarasu przylegającego do świątyni roztacza się widok na skalisty kanion i płynący w dole, nawet latem, strumień. Na przeciwnym zboczu widać także liczne wykute w skałach cele pustelników. Do wnętrza klasztoru i cerkwi mogą wejść tylko mężczyźni, ale turyści

Dojazd



Jedyna możliwość dostania się do **klasztoru św. Saby** – o ile nie mamy własnego środka transportu – to kurs taksówką z Betlejem (koszt przejazdu w obie strony wraz z ok. 30–45 min oczekiwania: 150–200 NIS). Droga jest bardzo kręta, szczególnie ostatni, wąski odcinek. Choć to tylko 20 km od Betlejem na wschód, podróż zajmuje nawet do 45 min w jedną stronę.

z krajów katolickich nie zawsze są wpuszczani. Kobiety natomiast muszą zadowolić się widokiem murów klasztoru – najlepiej oglądać go wraz z kanionem sprzed samotnej baszty stojącej na lewo od zabudowań, na krawędzi wąwozu.

▼ Klasztor św. Saby



Kup książkę

Poleć książkę

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION



1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 **Helion SA**

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.



Izrael

to jedno z najmłodszych państw świata, a jednocześnie kraina sięgająca dziejami czasów biblijnych. Tygiel kulturowy, bastion tradycji i na wskroś nowoczesne państwo, będące gospodarczym „tygrysem” Bliskiego Wschodu. Kolebka chrześcijaństwa i judaizmu, a zarazem kraj, w którym znajduje się jedno z najświętszych miejsc islamu. Kraina setek prastarych zabytków, złotych plaż i egzotycznej przyrody.



Święte miejsca trzech religii

Prastare **zabytki**

Rajskie **plaże**

Pustynie i gaje daktylowców

Egzotyczna **kuchnia**



Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>



Zamówienia telefoniczne:

0 801 339900



0 601 339900

 **Bezdroża**

Sprawdź najnowsze promocje
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodnik najchłodniej czytany
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kosciuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny wyłącznie na:
ebookpoint.PL



ISBN 978-83-283-6440-0



Cena 27,90 zł